

רשומות

הצעות חוק

31 במאי 1995

2404

ב' בסיון התשנ"ה

עמוד

480	הצעת חוק לתיקון פקודת המכס (מס' 14) (שינוי נוהל), התשנ"ה-1995
	תיקון עקיף:
	חוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952
484	הצעת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון מס' 12) (איסור שימוש בכספי תאגידים עירוניים וגופים אחרים), התשנ"ה-1995

הצעת חוק לתיקון פקודת המכס (מס' 14) (שינוי נוהל), התשנ"ה-1995

1. תיקון סעיף 1 בסעיף 1 לפקודת המכס¹ (להלן - הפקודה) -
- (1) בהגדרת "מחסן רשוי", במקום "ללא תשלום מכס" יבוא "עד לשחרורם מפיקוח רשות המכס כאמור בסעיף 14";
- (2) במקום הגדרת "תעודות" יבוא:
- "תעודות" - מסמכים מכל סוג, לרבות פנקסים, פלטי מחשב וכן כל מידע האגור במחשב או במאגרי מידע";
2. סעיף 9 לפקודה יסומן (א) ואחריו יבוא:
- "(ב) שר האוצר רשאי לקבוע סוגי הצהרות שרשאי להצהיר מי שלא מלאו לו 18 שנים."
3. בסעיף 24 לפקודה, בסופו יבוא "בדרך שתקבע בתקנות".
4. סעיף 25 לפקודה - בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

משתנים עם הזמן ואשר מקומם הראוי הינו בחקיקת משנה.

סעיף 1 תיקון הגדרת "מחסן רשוי" נדרש לאור ההסכמים הבינלאומיים הקובעים טובין רבים הפטורים ממכס, אך הייבים כמס קניה ומע"מ.

תיקון הגדרת "תעודות" - נועד להחזיר את תגורת המונח "תעודות" בפקודת המכס, כך שהמונח יכלול מסמכים מכל סוג שהוא לרבות מידע הכלול במאגרי מידע במחשבים.

סעיפים 3 ו-4 סעיף 24 לפקודת המכס קובע כי כל טובין הנחתנים לפיקוח רשות המכס, הוצ' מטובין שיבואם אסור, ניתן להגיש עליהם רשומן ולקבל עליו התרה. סעיף 25 קובע את דרך הגשתו של הרשומן - במסירה מידי בעל הטובין לידי גובה המכס.

התיקון נועד לבטל את הצורך במסירה הפיסית של הרשומן לגובה המכס. כיום, כשניתן למסור מסמכים באמצעות מחשבים, פקסימיליה וכרומה, אין צורך לקבוע כי הגשת הרשומן תהיה במסירה ביד. התיקון שומר על המסגרת ליבוא טובין, שהיא הגשת רשומן והתרה, אך מאפשר לקבוע בתקנות את ההליכים לשחרור הטובין.

פקודת המכס נחקקה בשנת 1923 ותוקנה מאז כמה פעמים. מאז חקיקתה התרחשו שינויים רבים בעולם המסחר הבינלאומי ובתהליכי המכס. התפתחות אמצעי התחבורה, התפתחות הקשר בין מדינות והסכמי הסחר שישאל חתומה עליהם גרמו לשינויים גדולים הן בהיקף היבוא לישראל והן ברמת הידע הטכנולוגי הכרוך בהשתתפות במסחר הבינלאומי. פקודת המכס, כפי שהיא מנוסחת כיום, איננה מאפשרת שימוש בכל האמצעים הטכנולוגיים הקיימים.

אגף המכס ומע"מ נערך עתה להקמתה של מערכת מכס חדשה שתהא מבוססת על פיתוחים עדכניים בתחום טכנולוגית המחשבים, ותהווה קפיצת דרך הן מבחינה טכנולוגית והן מבחינת תהליכי העבודה. מערכת המכס החדשה תאפשר שחרור מהיר של טובין מהמכס באמצעות שימוש בתקשורת מחשבים מתקדמת. המערכת מתוכננת כך שתהא גם בעלת פוטנציאל להתייעלויות נוספות.

עיקרם של התיקונים המוצעים הוא ביטול ההסדרים והנהלים הקבועים בפקודת המכס גופה, ובמקומם, הענקת סמכות לשר האוצר ולרשויות המכס לקבוע הסדרים מתאימים בחקיקת משנה. תיקון זה יאפשר לאגף המכס לנצל את האפשרויות הטכנולוגיות הקיימות ולהתפתח מבחינה טכנולוגית וניהולית, מבלי שיהיה כבול בסעיפי חוק לגבי הסדרים שמטיבם

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39; סיח' התשמי' עמ' 36 ועמ' 275; ד"ח התשנ"ד, עמ' 580.

5. בסעיף 26 לפקודה, הסיפה המתחילה במילים "כדי להתאימו" – תימחק. תיקון סעיף 26
6. במקום סעיף 28 לפקודה יבוא:
"התרת הרשמן 28. משהותר רשמן יראו את הטובין כרשומים, והרשמן שהותר ישמש הרשאה לנהוג בטובין כרשום בו."
7. במקום סעיף 30 לפקודה יבוא:
30א. (א) שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות חובה על אדם ליתן הצהרה לעניין דיני המכס בכתב, בעל פה, בהתנהגות או בכל דרך אחרת.
(ב) קביעה לפי סעיף קטן (א) יכולה להיות כללית או לסוגים של בעלי טובין או לסוגי טובין או לסוגי מקומות."
8. האמור בסעיף 31 לפקודה יסומן (א) ואחריו יבוא:
(ב) הערובה תינתן ותאושר בתנאים ובאופן שיקבע גובה המכס.
(ג) ערובה שניתנה ואושרה כאמור בסעיף קטן (ב) תחייב את נותניה, ביהר ולחוד, לתשלום סכום הערובה במלואו."
9. סעיף 32 לפקודה – בטל. ביטול סעיף 32

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 5 סעיף 26 לפקודה קובע לאמור:
"רשות להגיש רשמן מיוחד
26. רשאי המנהל להרשות רישום של טובין בכל צורה ואופן שיראה להורות כדי להתאימו לצרכיו של מקרה שאין הוראות המכס הולמות אותו בדיוק."
לאור ההתפתחות הטכנולוגית ואפשרות רישום הטובין בדרך ממוחשבת, מוצע לתת למנהל סמכות כללית לקבוע את רישום הטובין בדרך שיראה לנכון.
סעיף 6 סעיף 28 לפקודת המכס קובע:
"התרתם של רשמונות תהיה בהתייחס גובה המכס על הרשמן ומשהותר הרשמן יראו את הטובין כרשומים, והרשמן שהותר כאמור ישמש הרשאה לנהוג בטובין כרשום בו."
במערכת המכס החדשה התרת הרשמן תיעשה בדרך של הזנת המחשב בפקודת התרה של פקיד המכס, ולעתים אף אוטומטית על ידי המחשב. בתקנות שיוקנו לפי סעיף 24 המוצע, ניתן יהיה לקבוע דרכים לביצוע התרה שיתאימו לטכנולוגיה החדשה.
סעיף 7 סעיף 30 לפקודה מעניק לשר האוצר סמכות לקבוע את הדרך והאופן למתן הצהרות לענין דיני המכס, ולקבוע דרכים שונות למתן הצהרות לנושאים שונים. נוסח הסעיף כפי שהוא כיום
- מוגבל בעיקר למי שנושא עמו טובין או שהטובין מצויים במטען הלוואי שלו והיינו למה שמכונה מסלול "ארום-ירוק". מוצע להרחיב את תחולת הסעיף. כן מוצע לבטל את הוראת העונשין לענין סעיף זה, שכן בסעיף העונשין הכללי שבפקודה נקבע עונש של ששה חודשי מאסר לכל עבירה שלא נקבע לה עונש אחר בפקודה.
- סעיפים הסמכות הכללית לדרוש ולקחת ערובות 8 ו-9 והתחייבויות קבועה בסעיף 31 לפקודה. בסעיף 32 לפקודה נקבע כי ערובה תינתן בשטר התחייבות או בכתב ערבות, או בערבון מוזמנים, או בצורה אחרת שתראה רשות המכס, או בכמה מהדרכים האמורות יחד, אך בכל מקרה יאשר גובה המכס את הערובה.
- מוצע לקבוע בסעיף 31 כי לגובה המכס תהיה סמכות לקבוע תנאים להגשת הערובה ולבטל את הקביעה בסעיף 32 לפקודה לגבי דרכי הגשתה.
- זה נוסחם של סעיפים 31 ו-32 לפקודת המכס:
"זכות לדרוש ערובה
31. רשות המכס רשאית לדרוש ולקחת ערובות לקיום הוראות דיני המכס ולהגנת הכנסותיה של רשות המכס בכלל; עד שלא ניתנה הערובה הנדרשת לגבי הטובין שבפיקוחה, רשאית היא לסרב למסירת הטובין או להתרת הרשמן שלהם.

- תיקון סעיף 53 10. בסעיף 53(1) לפקודה -
- (1) במקום "להגיש תוך עשרים וארבע שעות לאחר בואה אל נמל" יבוא "להגיש לפני בואה של האניה לנמל ועד עשרים וארבע שעות לאחר בואה";
- (2) האמור בסעיף יסומן (א) ולאחריו יבוא:
- "(ב) מצהר כניסה יימסר בדרך שתיקבע בתקנות."
- תיקון סעיף 63 11. האמור בסעיף 63 לפקודה יסומן (א) ולאחריו יבוא:
- "(ב) רשמן ארעי יוגש וערובה תופקד לפי הוראות גובה המכס."
- תיקון סעיף 65 12. בסעיף 65(ג) לפקודה, אחרי "אותם טובין" יבוא "או 45 ימים מיום שיובאו טובין לנמל תעופה".
- תיקון סעיף 68 13. בסעיף 68(א) לפקודה, המילים "חבי-מכס" - יימחקו.
- תיקון סעיף 74 14. בסעיף 74 לפקודה, במקום "יאשר פקיד המכס בחתימתו על קבלת הטובין" יבוא "יאשר פקיד המכס, בדרך שתיקבע בתקנות".
- תיקון סעיף 77 15. בסעיף 77 לפקודה, בסופו יבוא:
- "(5) ינהל רישום של מצאי הטובין במחסן, בדרך שתיקבע בתקנות."
- 124 סעיף 16. במקום סעיף 124 לפקודה יבוא:
- "הזמן הקובע לגבי שיעור המכס 124. (א) מכס ישולם לפי תעריף שהוא בר תוקף בשעת התשלום; התשלום ייעשה בדרך שתיקבע.

דברי הסבר

למכור טובין שיובאו לנמל תעופה לאחר שלא נתבעו במשך ארבעים וחמישה ימים.

סעיף 13 לאור העובדה שכיום חלק גדול מהטובין המיובאים פטור ממכס, מוצע למחוק את המגבלה הקיימת היום לפיה רק טובין חכי מכס מותרים באחסנה במחסן רשוי. לפיכך, ניתן יהיה לאחסן במחסן רשוי את כל סוגי הטובין, אלא אם כן החסנתם נאסרה בתקנות.

סעיף 14 אף התיקון לסעיף זה הוא במסגרת התיקונים שנועדו להתאים את פקודת המכס לשינויים טכנולוגיים. לפי המוצע, יבוטל הצורך בחתימתו של פקיד המכס לשחרור הטובין, וניתן יהיה לאמץ שיטות טכנולוגיות וניהוליות מתקדמות להסדרת שחרור הטובין.

סעיף 15 מוצע כי המחסנים ימוחשבו באופן שניתן יהיה לעקוב אחר תנועת הטובין בהם וכי כניסתם של הטובין ויציאתם תנוהל באופן ממוחשב.

סעיפים 16 ו-17 סעיף 124 לפקודת המכס קובע את המועד שבו נוצר החיוב במכס לצורך חישוב המסים. מוצע להשאיר פן מהותי זה של

טובה של ערובה

32. מקום שנדרשת ערובה תינתן הערובה בשטר התחייבות או בכתב ערבות בצורה שנקבעה או בערבון במוזמנים או בצורה אחרת שתראה רשות המס או בכמה מהדרכים האמורים כאחד; בכל מקרה יאשר גובה המס את הערובה ושטר ההתחייבות או כתב הערבות יחייב את הותמיו בחדר ולחודר להשלום סכום המס במלואו.

סעיף 10 מוצע לקבוע בתקנות את הדרכים להגשת המוצהר וכן לאפשר הגשתו לפני הגעת האניה, כדי לאפשר שימוש באמצעים טכנולוגיים.

סעיף 11 מוצע להרחיב את סמכות גובה המכס לקבוע את דרכי הגשתו של רשמן ארעי וכן את דרכי הפקדת הערובה. גם לגבי רשמן נקבע כי מסירתו תהיה לאו דווקא ביד, אלא בדרך שתיקבע בתקנות.

סעיף 12 כיום ניתן למכור טובין שאינם נתבעים על ידי היבואן בתום 3 חודשים לאחר נטישתם. סעיף זה מקשה על כמין (מסופי מטען וניטול כנתב"ג) כיוון שקצב תנועת הסחורות בממ"ן הינו מהיר, ושהיותם של טובין למשך שלושה חודשים מקשה על תפעולו השוטף. לפיכך, מומלץ לאפשר לגובה המכס

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), המכס על יבוא טובין בדואר חבילות, ישולם לפי תעריף שהוא בר תוקף בשעת שומת המכס כפי שהורה פקיד המכס המוסמך בבית הדואר.

(ג) הוראות סעיף זה באות להוסיף על סעיפים 140 או 160 ב.

17. סעיף 128 לפקודה – בטל. ביטול סעיף 128
18. בסעיף 146 לפקודה, בסופו יבוא: "ד) המסמכים והתעודות המפורטים בסעיף זה יוגשו בדרך שתיקבע."
19. בסעיף 157 לפקודה, במקום סעיף קטן (ב) יבוא: "ב) התרת הישבון כאמור בסעיף קטן (א) מותנית במסירת הצהרה בידי התייר בשעת היבוא, הכל כפי שייקבע."
20. בסעיף 204 לפקודה, בפסקה (9), במקום "או מצג" יבוא "מצג או תעודה".
21. בסעיף 231 לפקודה, במקום "סעיף זא(א)" יבוא "סעיפים זא(א), 100, 108(ב), 135 ו-142".
22. אחרי סעיף 239 לפקודה יבוא:
- "חובת הראיה. 239א. בהליכים שסעיף 229 לא חל עליהם, הטוען ששילם את המכס המגיע או שהגיש רשומון כדין או שהותירו טובין כדין, עליו הראיה.
- הוספת סעיפים 239א ו-239ב

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 21 התיקון המוצע נועד לאמץ הסדרים שונים הקיימים כיום בחוק מע"מ אשר אינם קיימים בפקודת המכס.

(א) סעיף 100 לחוק מע"מ – מאפשר למנהל לוותר על ריבית, הפרשי הצמדה וקנסות על חובות מס במקרים ראויים. סמכות מעין זו קיימת לגבי חובות מע"מ וחובות מס קניה, והכללתה גם על המכס תביא לאחידות בין חובות המס השונים.

(ב) החלת סעיף 108(ב) לחוק מע"מ לענין מכס לפי הפקודה יאפשר קבלתם של צילומי מסמכים כראיה בביהמ"ש, בתנאי שאלו יהיו חתומים בידי היבואן ופקיד המכס.

(ג) החלה כאמור של סעיף 135 לחוק מע"מ יאפשר לקבוע כי פגם טכני בפעולה שנעשתה על ידי האגף לא יפגע בתוקפה.

(ד) כן מוצע להחיל את סעיף 142 לחוק מע"מ לענין מכס לפי הפקודה הקובע חובת סוריות על פקיד האגף לגבי מידע הקשור למכס שהגיע לידיהם.

סעיף 22 מוצע להוסיף גם בפקודה את הסעיפים הקובעים את חובת הראיה ופטור מחתימה, כפי שהם קיימים בחוק מע"מ.

הסעיף בעינו, אך להכניס בו שינוי פרוצדורלי שנועד לאפשר קביעה בתקנות של דרכי תשלום מגוונות ואמצעי תשלום מודרניים, כגון תשלום באמצעות ההוראה לבנק או באמצעות מסלקה בנקאית.

לאור התיקון המוצע בסעיף 124 לפקודה, הופך סעיף 128, שעניינו מקום תשלום המכס למיותר, ולכן מוצע לבטלו.

סעיף 18 בסעיף 146 לפקודה נקבעו הדרכים להגשת תעודות. מוצע שהדרכים להגשת התעודות ייקבעו בתקנות.

סעיף 19 סעיף 157(ב) לפקודה קובע:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) לא יותר הישבון לפי סעיף זה, אלא אם מסר התייר בשעת היבוא הצהרה בטופס שנקבע לצורך זה."

מוצע להשמיט את המילה "בטופס" וזאת על מנת לאפשר גם שימוש בטפסים ממוחשבים, כפי שייקבע בתקנות.

סעיף 20 השינוי המוצע בנוסח הסעיף נועד להכניס את המונח "תעודה" כהגדרתה המוצעת בסעיף 1 לרשימת המסמכים הקבילים, אשר בשלה ניתן לחלט טובין.

פטור מחתימה 2239. (א) רשמו, תעודה וכל מסמך המוצאים על פי חוק זה, ששמו או תוארו של המוציא מצוינים בהם, אינם טעונים חתימת ידו.

(ב) שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות סוגי רשמונים, תעודות ומסמכים אשר סעיף קטן (א) לא יחול עליהם.

תיקון חוק מס קניה 23. בחוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952², בסעיף 29ג, במקום "2231" יבוא "2231, 2239 א2 ו-2239ב".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 23 מוצע להוסיף גם בחוק מס קניה את הסעיפים הקובעים את חובת הראיה ואת הפטור מחתימה כפי שהוספו בפקודת המכס בסעיף 22 לעיל.

² ס"ח התשי"ב, עמ' 344; דתשנ"ג, עמ' 15.

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חבר הכנסת מטעם ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת:

הצעת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון מס' 12) (איסור שימוש בכספי תאגידים עירוניים וגופים אחרים), התשנ"ה-1995*

1. תיקון סעיף 2א בסעיף 2א לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 -

(1) אחרי "תאגיד שהממשלה" יבוא "או רשות מקומית";

(2) בסופו יבוא "או שהועמדו על ידי הרשות המקומית לרשותו של ראש הרשות המקומית או סגנו".

ד ב ר י ה ס ב ר

מכאן שהסעיף אוסר עשיית שימוש לצורכי תעמולת בחירות בכספים של גוף מבוקר כמשמעותו בפסקאות (1) עד (4) של סעיף 9 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958.

הוראה זו אין בה כדי לאסור עשיית שימוש לצורכי תעמולת בחירות בכספים או נכסים של תאגידים עירוניים או של גופים אחרים הנתמכים במישרין או בעקיפין על ידי רשות מקומית.

לפיכך, מוצע להרחיב את האיסור בסעיף 2א לחוק, ולכלול בו גם איסור שימוש בכספים, במקרקעין ובמטלטלין של רשות מקומית למעט נכסים שהועמדו על ידי הרשות המקומית לרשותו של ראש הרשות או סגנו.

חבר הכנסת יגאל ביבי

סעיף 2א לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן - החוק), קובע לאמור:

"איסור שימוש בנכסי הציבור

2א. לא ייעשה שימוש, בקשר עם תעמולת-בחירות, בכספים של גוף מבוקר כמשמעותו בפסקאות (1), (2), (3) ו-(4) של סעיף 9 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], או של תאגיד שהממשלה משתתפת בהנהלתו או בהוננו, ולא ייעשה שימוש כאמור במקרקעין או במטלטלין המוחזקים למעשה על ידי גוף או תאגיד כזה, למעט השכרתם של אולמות ושל מקומות פומביים פתוחים העומדים כרגיל להשכרה, ולמעט נכסים שהועמדו על ידי המדינה לרשותו של שר או של סגן שר."

* הצעת חוק איתמית; הועברה לועדה ביום ט"ז בסיון התשנ"ד (25 במאי 1994).
ס"ח התשי"ט, עמ' 138; התשנ"ג, עמ' 156.